

Jaunatnes organizācijas Padomju Savienībā

Izlasi dokumentus un atbildi uz jautājumiem!

1. Ar kādiem paņēmieniem un metodēm jaunatne tika audzināta sociālisma garā?
2. Kāda bija skolēnu motivācija stāties pionieros un komjaunatnē?
3. Kāpēc pionierus sauca par jaunajiem ļeņiniešiem? Ko, tavuprāt, "novēlēja" pionieriem Ļeņins un ko "mācīja" Komunistiskā partija?
4. Kāpēc ar laiku uzņemšana komjaunatnē kļuva par gandrīz automatisku procedūru visiem skolēniem?
5. Par kādām VĻKJS problēmām stāsta Avots E? Kāpēc, tavuprāt, biedru naudas nomaksa bija obligāta?
6. Par kādiem komjaunatnes uzdevumiem ir runa Avotā F?
7. Kāpēc Komunistiskajai partijai bija svarīgi kontrolēt komjaunatnes komiteju darbību?

Avots A

1954./55. mācību gadā no visiem pionieru vecumā esošajiem bērniem organizācijā bija 61,5%, bet atsevišķās skolās pat 95%. Pieticīgāki panākumi bija komjauniešu rindu papildināšanā. 1952./53. mācību gadā no visiem attiecīgā vecuma jauniešiem skolās komjaunieši bija 34%. Pamazām komjauniešu skaits pieauga, jo [...] vecāki sāka apzināties, ka nestāšanās komjaunatnē var ietekmēt viņu bērnu studiju un vēlākās karjeras iespējas. Būtiska nozīme bija arī tam, ka sabiedriski aktīviem bērniem un jauniešiem pionieru un komjauniešu organizācijas bija viena no retajām iespējām darboties un attīstīt savas organizatora spējas. Savukārt arī komjaunatne vairs tik stingri nevētīja jauniešus pēc politiskajiem kritērijiem. 60. gadu pirmajā pusē faktiski uzņemšana komjaunatnē kļuva par gandrīz automatisku procedūru visiem skolēniem, ja tikai viņi paši neiebilda vai arī viņu uzvedība nebija pārlietu slikta. Psiholoģiskās barjeras mazināšanai attiecībā uz dalību politiskajās organizācijās zināma loma bija tam, ka 1957./58. mācību gadā skolās sāka darboties oktobrēnu organizācija pirmspionieru vecuma skolēniem (7 – 9 gadi), kurā uzņēma praktiski visus bērnus.

D. Bleiere. – Vispārējās izglītības sovetizācija Latvijā: padomju cilvēka veidošana mācību procesā (1944–1964). Latvijas Vēstures institūta žurnāls, 1986. Nr. 3, 118. lpp.

Avots B

OKTOBRĒNU NOTEIKUMI:

1. Oktobrēni – nākamie pionieri.
2. Oktobrēni – čakli bērni, labi mācās, mīl skolu, godā pieaugušos cilvēkus.
3. Par oktobrēniem tos tik sauc, kas jo čakli darbā trauc.
4. Oktobrēni – godīgi un patiesi bērni.
5. Oktobrēni – satīcīgi bērni, lasa un zīmē, rotaļājas un dzied, ir vienmēr liksmi.

L. Kursīša. Gaidot oktobrēnu grupu dibināšanas 60. gadadienu. Pionieris Nr. 7, 24.01.1984, 4. lpp.

Avots C

Es Ilze, Valka, stājoties Vissavienības
Vladimira Iljiča Ļeņina pionieru organizācijas rindās, savu biedru priekšā svinīgi solos: kreēli mīlēt un sargāt savu Dzimteni, dzīvot, kā novēlējis lielais Ļeņins, kā māca Komunistiskā partija, kā prasa Padomju Savienības pionieru likumi.

Attēls no Ilzes Špeigas personīgā arhīva.

Es, ..., stājoties Vissavienības Vladimira Iljiča Ļeņina pionieru organizācijas rindās savu biedru priekšā svinīgi solos: kvēli mīlēt savu Dzimteni, dzīvot, mācīties un cīnīties, kā novēlējis lielais Ļeņins, kā māca Komunistiskā partija. Vienmēr pildīt Padomju Savienības pionieru likumus.
Esi gatavs!
Vienmēr gatavs!

Pioniera svinīgais solījums.

Avots D

PADOMJU SAVIENĪBAS PIONIERU LIKUMI:

- Pionieris ir uzticīgs Dzimtenei, partijai, komunismam.
- Pionieris gatavojas kļūt par komjaunieti.
- Pionieris cenšas līdzināties cīņu un darba varoņiem.
- Pionieris godina kritušo cīnītāju atmiņu un gatavojas kļūt par Dzimtenes aizstāvi.
- Pionieris ir neatlaidīgs mācībās, darbā un sportā.
- Pionieris ir godīgs, uzticams biedrs un vienmēr droši aizstāv patiesību.
- Pionieris ir oktobrēnu biedrs un vadītājs.
- Pionieris ir draugs visu zemju pionieriem - darbaļaužu bērniem.

Padomju Jaunatne, Nr. 64, 31.03.1967.

Avots E

Biedru naudas savlaicīga nomaksa rāda komjaunieša disciplīnu, viņa apzinīgumu. Ja komjaunietis kārtīgi neizpilda šo elementāro VĻKJS Statūtu prasību, tad viņš var piemānīt organizāciju arī cita, svarīgāka uzdevuma izpildīšanā. Organizācija nekad nevar uz viņu pilnīgi paļauties. Pamazām viņš aiziet tik tālu no organizācijas, ka rodas jautājums, vai viņam vairs ir tiesības saukties uzticama partijas palīga – komjaunieša vārdā. Ir daudz gadījumu, kur VĻKJS Statūtu pirmais punkts tiek rupji pārkāpts. Kirova rajonā vien augusta mēnesi bija 170 komjaunieši, kas palikuši parādā biedru naudas par trīs un vairāk mēnešiem.

Padomju Jaunatne Nr. 214, 30.10.1947.

Avots F

Lieli ir komjaunatnes uzdevumi, un komjaunatnes vadītājiem jābūt spējīgiem izpildīt šos uzdevumus. Lūk, kādēļ partijas pirmorganizāciju sekretāriem, partorgiem un partbiroja locekļiem vienmēr jāpalīdz komjauniešu kadriem, sistemātiski jāapmeklē komjaunatnes sapulces un jāorganizē pārrunas ar komjauniešiem. Partijas apriņķu, pilsētu un rajonu komiteju sekretāru pienākums – sistemātiski vadīt komjaunatnes organizāciju darbu. Tādēļ, viņiem jāpiedalās komjaunatnes komiteju plēnumos un biroja sēdēs, jāpalīdz tām sastādīt darba plāns, biežāk jāriko komjauniešiem referāti par aktuālās politiskām un saimnieciskām tēmām.

[..] "Mēs zvēram Jums, biedri Staļin, veltīt visus savus spēkus un zināšanas padomju lielvalsts militārās un ekonomiskās varenības tālākajai nostiprināšanai. Mēs nenogurstoši strādāsim, lai ātrāk dziedētu karā sistās brūces un nodrošinātu visu tautas saimniecības un kultūras nozaru uzplaukumu."

Komjaunatnes vadošo orgānu vēlēšanas un partijas organizāciju uzdevumi. Zemgales komunisti, 26.03.46, Nr. 49.